

Byla C-800/23**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2023 m. gruodžio 28 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, Afdeling Gent (Rytų Flandrijos pirmosios instancijos teismas, Gento skyrius, Belgija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. gruodžio 15 d.

Kaltinamieji:

DRINKS 52 BVBA

NZ

Kita proceso šalis:

Minister van Financiën

Pagrindinės bylos dalykas

Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas procese, kuriame vykdomas DRINK 52 BVBA ir NZ (toliau – kaltinamieji) baudžiamasis persekiojimas dėl muitų teisės pažeidimo – neteisėto akcizais apmokestinamų prekių turėjimo komerciniais tikslais ir neteisėto jų importo į Belgiją iš Vokietijos ir Nyderlandų nesumokėjus Belgijoje taikomų akcizų ir pakuotės mokesčio ir neturint atitinkamo leidimo vietai, kurioje akcizais apmokestinamus produktus būtų galima gaminti, laikyti, išsiųsti arba priimti.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Šiame pagal SESV 267 straipsnį pateiktame prašyme priimti prejudicinį sprendimą prašoma išaiškinti 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (toliau – Sąjungos muitinės kodeksas), 42 straipsnį, siekiant išsiaiškinti, ar

įpareigojimas sumokėti akcizais apmokestinamų prekių vertės ekvivalentą nesant galimybės pateikti konfiskuotas prekes 1) yra ne (baudžiamoji) sankcija, o apkaltinamojo nuosprendžio pasekmė pagal civilinę teisę, 2) gali būti taikomas kartu su bauda ir 3) gali būti sušvelninamas.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar Sąjungos muitinės kodekso 42 straipsnis gali būti aiškinamas taip, kad pagal jį nedraudžiamos nacionalinės teisės normos, tokios kaip įtvirtintos *Algemene wet inzake douane en accijnzen* (Bendrasis muitų ir akcizų įstatymas, toliau – AWDA) 220 straipsnyje, AWDA 221 straipsnio 1 dalyje, *Burgerlijk Wetboek* (Civilinis kodeksas) 1382 ir 1383 straipsniuose ir *Strafwetboek* (Baudžiamasis kodeksas) 44 ir 50 straipsniuose, pagal kurias įpareigojimas sumokėti akcizais apmokestinamų prekių vertės ekvivalentą nesant galimybės pateikti konfiskuotas prekes, atsižvelgiant į bendruosius Sąjungos teisės principus, kaip jie suprantami pagal ESS 6 straipsnio 3 dalį, kvalifikuotinas ne kaip baudžiamoji pobūdžio sankcija, netgi apskritai ne kaip sankcija, o kaip apkaltinamojo nuosprendžio pasekmė pagal civilinę teisę?

2. Ar Sąjungos muitinės kodekso 42 straipsnis gali būti aiškinamas taip, kad pagal jį, atsižvelgiant į bendruosius Sąjungos teisės principus, kaip jie suprantami pagal ESS 6 straipsnio 3 dalį, visų pirma į Chartijos 49 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą proporcingumo principą, nedraudžiamos nacionalinės teisės normos, tokios kaip įtvirtintos AWDA 220 straipsnyje, AWDA 221 straipsnio 1 dalyje, Civilinio kodekso 1382 ir 1383 straipsniuose ir Baudžiamosio kodekso 44 ir 50 straipsniuose, pagal kurias įpareigojimas sumokėti akcizais apmokestinamų prekių vertės ekvivalentą nesant galimybės pateikti konfiskuotas prekes gali būti nustatomas kartu su įpareigojimu sumokėti baudą, kuriai apskaičiuoti taikomas koeficientas atsižvelgiant į išvengtus mokesčius?

3. Ar Sąjungos muitinės kodekso 42 straipsnis gali būti aiškinamas taip, kad pagal jį, atsižvelgiant į bendruosius Sąjungos teisės principus, kaip jie suprantami pagal ESS 6 straipsnio 3 dalį, visų pirma į Chartijos 49 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą proporcingumo principą, nedraudžiamos nacionalinės teisės normos, tokios kaip įtvirtintos AWDA 220 straipsnyje, AWDA 221 straipsnio 1 dalyje, Civilinio kodekso 1382 ir 1383 straipsniuose ir Baudžiamosio kodekso 44 ir 50 straipsniuose, pagal kurias, nustačius įpareigojimą sumokėti akcizais apmokestinamų prekių vertės ekvivalentą nesant galimybės pateikti konfiskuotas prekes, nacionalinis teismas neturi teisės sušvelninti šio įpareigojimo siekdamas atsižvelgti į konkrečias bylos aplinkybes, visų pirma į kaltinamųjų finansinę padėtį?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 49 straipsnio 3 dalis

Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnio 3 dalis

2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, 42 straipsnio 1 ir 2 dalys

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Algemene wet inzake douane en accijnzen (Bendrasis muitų ir akcizų įstatymas, toliau – AWDA) 220 straipsnis, 221 straipsnio 1 dalis ir 265 straipsnis

Burgerlijk wetboek (Civilinis kodeksas) 1382, 1383 ir 1384 straipsniai

Strafwetboek (Baudžiamasis kodeksas) 44 ir 50 straipsniai

Ministerieel besluit betreffende het fiscaal stelsel van drankverpakkingen onderworpen aan verpakkingsheffing en producten onderworpen aan milieutaks (Ministro potvarkis dėl fiskalinės sistemos, taikomos gėrimų talpykloms, apmokestinamoms pakuotės mokesčiu, ir produktams, apmokestinamiems aplinkosaugos mokesčiu) 5 straipsnis

Glaustas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

- 1 2020 m. balandžio 15 d. buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl kaltinamųjų padarytos nusikalstamos veikos, susijusios su muitų teisės pažeidimu. Dėl šios nusikalstamos veikos, t. y. neteisėto akcizais apmokestinamų prekių – 520 195,56 litro geriamojo vandens, 750 082,06 litro limonado ir 1 772,40 litro sirupo – importo į Belgiją iš Vokietijos ir Nyderlandų komerciniais tikslais, vykdomas kaltinamųjų baudžiamasis persekiojimas.
- 2 Importuojant šias prekes nebuvo sumokėti Belgijoje taikomi akcizai ir pakuotės mokestis, kurie turi būti mokami pagal atitinkamas nacionalinės teisės nuostatas, ir kaltinamieji neturėjo leidimo vietai, kurioje akcizais apmokestinamus produktus būtų galima gaminti, laikyti, išsiųsti arba priimti. Išvengę akcizų ir pakuotės mokesčio kaltinamieji gavo reikšmingos turtinės naudos, kuri vertinama 210 523,69 EUR.
- 3 *Minister van financiën* (finansų ministras) prašo teismo įpareigoti kaltinamuosius sumokėti baudą ir išvengtus mokesčius, taip pat konfiskuoti nurodytą gėrimų kiekį.
- 4 Jis taip pat prašo įpareigoti kaltinamuosius sumokėti nurodytų gėrimų vertės ekvivalentą – vertinamą iš viso 479 966,34 EUR – dėl to, kad šių prekių negalima paimti valstybės žinion, nes kaltinamieji negali jų pateikti.
- 5 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nusprendė Europos Sąjungos Teisingumo Teismui (toliau – Teisingumo Teismas) pateikti prejudicinius klausimus siekdamas išsiaiškinti, ar įpareigojimas sumokėti akcizais

apmokestinamų prekių vertės ekvivalentą nesant galimybės pateikti konfiskuotas prekes 1) yra ne (baudžiamoji) sankcija, o apkaltinamojo nuosprendžio pasekmė pagal civilinę teisę, 2) gali būti taikomas kartu su bauda ir 3) gali būti sušvelninamas.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 6 Kaltinamieji, be kita ko, teigia, kad ir skirti jiems baudą, ir įpareigoti juos sumokėti prekių vertės ekvivalentą (t. y. sumą, atitinkančią iš muitinės priežiūros paimtų prekių vertę), kai tų prekių fiziškai nebėra, neleidžiama.
- 7 Antroji kaltinamoji nurodo Teisingumo Teismo sprendimą, kuriame panašiu atveju buvo nuspręsta, kad, kai pažeidėjui jau skirta finansinė sankcija, jam nustatytas įpareigojimas sumokėti dar ir prekių vertės ekvivalentą kvalifikuotinas kaip sankcija (2020 m. kovo 4 d. Sprendimo *Schenker*, C-655/18, EU:C:2020:157, 40 punktas; toliau – Sprendimas *Schenker*).

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 8 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuoja, kad, nors Belgijos muitų teisėje nėra nuostatos, kuria remiantis būtų galima kaltinamuosius įpareigoti sumokėti konfiskuotų prekių vertės ekvivalentą, tokia praktika Belgijos aukščiausios instancijos teismų jurisprudencijoje bendrai pripažįstama.
- 9 *Hof van Cassatie* (Kasacinis teismas, Belgija) ir *Grondwettelijk Hof* (Konstitucinis Teismas, Belgija) jurisprudencijoje, be kita, nustatyta:
  - i) įpareigojimas sumokėti akcizais apmokestinamų prekių vertės ekvivalentą kvalifikuotinas ne kaip baudžiamąjį pobūdžio sankcija, o kaip apkaltinamuoju nusprendžiu pagrįsto specialiojo konfiskavimo pasekmė pagal civilinę teisę;
  - ii) įpareigojimas sumokėti ekvivalentą yra atvejis, kai taikomi Civilinio kodekso 1382 ir 1383 straipsniai, Baudžiamąjo kodekso 44 straipsnis – iš kurio kyla baudžiamųjų bylų teisėjo kompetencija – ir Baudžiamąjo kodekso 50 straipsnis dėl solidaraus įpareigojimo atlyginti žalą, kai yra keli pažeidėjai;
  - iii) prekių konfiskavimas yra AWDA 221 straipsnio 1 dalyje aiškiai numatyta bausmė ir jau iš jos pobūdžio kyla, kad pažeidėjai AWDA 220 straipsnyje nurodytais atvejais logiškai turi tikėtis, kad, jei jie nepateiks konfiskuotų prekių, baudžiamųjų bylų teismas juos įpareigos sumokėti ekvivalentą;
  - iv) įpareigojimu sumokėti ekvivalentą siekiama atlyginti ne žalą, padarytą pačia nusikalstama veika, o žalą dėl to, kad prekių, kurios turi būti perimtos valstybės žinion, nebėra;
  - v) baudžiamųjų bylų teismas neturi galimybės sumažinti ekvivalento sumos.

- 10 Remiantis pateiktais argumentais darytina išvada, kad Belgijoje kaltinamieji, kai konfiskuotų prekių nebėra, gali būti įpareigojami sumokėti tų prekių vertės ekvivalentą ir kartu jiems gali būti skiriama bauda ir nustatomas reikalavimas sumokėti išvengtus mokesčius.
- 11 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo manymu, Belgijos muitų teisėje neskiriamos situacija, kai konfiskuotos prekės pašalinamos iš rinkos, ir situacija, kai jų fiziškai nėra.
- 12 O Teisingumo Teismas Sprendime *Schenker* šiuos atvejus tikrai skiria. Visų pirma, atrodo, Teisingumo Teismas įpareigojimą sumokėti ekvivalentą pripažįsta tik tuomet, kai prekės konfiskuotos ir pašalintos iš rinkos. Minėto sprendimo 44 punkte Teisingumo Teismas nurodė, kad įpareigojimas sumokėti prekių vertės ekvivalentą tos bylos aplinkybėmis, kai prekės nebuvo konfiskuotos, buvo neproporcingas, neatsižvelgiant į tai, kad ši sankcija paskirta papildomai, greta jau atskirai paskirtos finansinės sankcijos.
- 13 Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus nėra aišku, ar Belgijos teisinė praktika suderinama su Sąjungos teise. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pateikė Teisingumo Teismui suformuluotus prejudicinius klausimus.

DARBINIS VERTINIMAS